

MUURAME

Tarkastuslautakunnan ARVIOINTIKERTOMUS 2021

Tarkastuslautakunta 8.6.2022

Sisällys

1. Puheenjohtajan tervehdys.....	1
2. Tarkastuslautakunnan toiminta.....	3
3. Talouden arviointi ja toimintakertomus.....	4
4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi	8
5. Kuntakonsernin arviointi	12
6. Henkilöstöasiat	13
7. Muut havainnot.....	14
8. Tarkastuslautakunnan esitys tilinpäätöksen hyväksymisestä	16
9. Arviointikertomuksen hyväksyminen	17

1. Puheenjohtajan tervehdys

Muuramen kunta täytti juhlavat 100 vuotta 1.1.2021. Juhlavuotta vietettiin koko vuoden teemalla ”Juuret ja siivet”. Teema kuvaa, kuinka Muuramen kunta on jo sadan vuoden ajan tarjonnut kestävän pohjan kotiseutuun ja suomalaiseen yhteiskuntaan juurtumiseen, sekä hyvään kasvuun. Olemme osa sadan vuoden tarinaa, joka yhä jatkuu.

Vuosi 2021 oli kuntavaalivuosi, jonka seurauksena valittiin Muurameen uudet kunnanvaltuutetut. Myös pandemia teki jälleen kulu-neesta vuodesta poikkeuksellisen.

Käsissänne on valtuustokauden 2021–2024 ensimmäinen arviointikertomus. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, miten valtuuston tilikaudelle asettamien toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Kulunut vuosi oli viimeinen kuntastrategian 2016–2021 kausi. Uuden strategian valmistelu on aloitettu ja se valmistuu 2022 aikana.

Kunnallisvaalit järjestettiin kesäkuussa. Alkuperäisesti niiden piti olla huhtikuussa, mutta vaaleja lykättiin valtakunnan tasolla koronaepidemian takia. Vaalikauden vaihtuessa kesken vuoden, ja vielä edellistä vaalikautta myöhemmin, uudet valtuutetut pääsivät aloittamaan työnsä kunnolla vasta syksyllä. Näin ollen uuden tarkastuslautakunnankin työ alkoi vasta 26.8.2021, joten tämän tarkastuslautakunnan syksy muodostui hektiseksi. Vuonna 2021 on ollut toiminnassa kaksi tarkastuslautakuntaa, edellisen valtuustokauden tarkastuslautakunta toimi kesään 2021 asti.

Tarkastuslautakunta järjestäytyi ja päätettiin järjestää pöytäkirjanpito lautakunnan sisäisesti. Teknisen sihteerin palvelut tulevat kunnalta.

Lautakunta päätti syksyllä, että esittää valtuustolle, että se myöntää edellisen tilikauden

tilintarkastusyhteisölle eron. Uuden tilintarkastajan kilpailuttaminen 4+2 vuodeksi aloitettiin. Tilintarkastaja aloitti työnsä marras-kuussa.

Tämän tarkastuslautakunnan aikana valtuuston merkittävämpiä tekoja ovat olleet:

- Eettisen ja hyvän käytöksen ohjeet hyväksyttiin luottamushenkilöiden osalta joulukuussa huonetaulun muodossa ”Menestyvä Muurame: Näin me toimimme”.
- Aikaisempien tilikausien vahvistamisen ja vastuuvapauden myöntämisen loppuun saatto.
- Syksyllä järjestettiin poikkeuksellisen paljon koulutusta uusille sekä vanhoille valtuutetuille.
- Tilapäisen valiokunnan toimenpidesuosituksen aikatauluttaminen ja toimeenpano.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Tavoitteiden asettamiseen, mitattavuuteen ja raportointiin. Toimintakertomuksen raportoinnin perusteella on osittain haastavaa arvioida tavoitteiden toteutumista. Tavoitteille asetettu mittari ei useinkaan sisällä tavoitetasoa, jonka avulla tavoitteiden toteutumista voitaisiin arvioida.

Tarkastuslautakunta painottaa henkilöstön tärkeyttä kuntaorganisaatiossa ja näkee, että henkilöstökysely tulisi järjestää vuosittain. Lisäksi tarkastuslautakunta pitää henkilöstön hyvinvointia ja työssäjaksamista tärkeänä osana henkilöstöriskin hallintaa.

Kunnanvaltuusto ohjeisti tarkastuslautakuntaa noudattamaan tilapäisen valiokunnan raportissaan antamia seuraavia suosituksia liittyen ulkoiseen valvontaan ja tarkastustoimintaan (järjestysluvut viittaavat raportin numerointiin):

19. Kunnan hallintosäätöä tulee muuttaa niin, että kaikki tarkastuslautakunnan

puheenjohtajat/jäsenet ovat kunnanvaltuutetuja. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla on suotavaa olla useamman valtuustokauden kokemus.

20. Tarkastuslautakunnan jäsenille on valtuustokauden alussa annettava koulutusta tarkastuslautakunnan tehtävistä sekä kunnan toiminnasta ja lainsäädännöstä.

21. Tilintarkastajan ja kunnan johtavien viranhaltijoiden tapaamisia tulee järjestää tilikauden aikana ja niiden avulla edistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Tilintarkastajan tulee näissä tapaamisissa ja tarvittaessa muulloinkin kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti antaa kesken tilikauden tilintarkastuspöytäkirjalla oikea-aikaisesti tietoa tekemistään havainnoista, jotta niihin tarvittaessa voidaan välittömästi puuttua ja mahdollisia virheitä oikaista.

Kaikki tarkastuslautakunnan puheenjohtajat ja jäsenet ovat valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Tarkastuslautakunta osallistui valtuustokauden alussa tarkastuslautakunnan rooliin ja tehtäviin liittyvään koulutukseen.

Aloitettiin yhteistyö kunnan johtavien virkaatekivien kanssa tarkastuslautakunnan ensimmäisessä ja toisessa kokouksessa. Kunnanjohtaja, toimialajohtajat ja talousjohtaja olivat kokouksessa saapuvilla selostaen kunnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä tulevaisuuden näkymiä.

Marraskuussa pidettiin yhteistyötilaisuus johtavien virkahenkilöiden kanssa, johon myös uuden tilintarkastusyhteisön tilintarkastajat osallistuivat.

Virkahenkilöt pitivät selostukset toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista omien tehtäväalueidensa osalta sekä käytiin vapaata keskustelua Muuramen kunnasta. Selostuksen pohjana oli mm. tarkastuslautakunnan lähettämä kyselylomake.

Lopuksi on paikallaan esittää kiitokset viranhaltijoille hyvästä yhteistyöstä tarkastuslautakunnan kanssa tehdystä työstä. Kiitos kuuluu myös uusille tarkastuslautakunnan jäsenille, jotka ovat innolla tarttuneet uuteen haastavaan tehtävään. Kiitos myös tilintarkastajille sujuvasta yhteistyöstä.

Tommi Lahtinen

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päättävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Lautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteen sovittamisesta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös sidonnaisuusilmoitusten vastaanottaminen ja niiden vieminen valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano arviointivuonna 2021

Jäsen	Varajäsen
Tommi Lahtinen, pj	Anna Ylitalo
Janne Andersin, vpj.	Tommi Pesonen
Essi Toivonen	Antti Kiramo
Viivi Missonen	Terttu Kangas-harju
Niko Oksa 31.7.2023 saakka	Mikko Holmberg
Mikko Holmberg 1.8.2023 alkaen	Niko Oksa

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi Tommi Pesonen.

Koska tarkastuslautakunnan toimikausi alkoi kesällä 2021, on osa tarkastuslautakunnan jäsenistä toiminut muun toimielimen jäsenenä alkuvuoden 2021 (Tommi Lahtinen: Koy Elämänskaaren hallituksen pj ja elinvoiman ja kestävän kasvun lautakunnan varajäsen sekä Janne Andersin: kunnanhallituksen jäsen, Tommi Pesonen: keskusvaalilautakunnan jäsen), eivätkä he ole osallistuneet ao. toimielinten alaisen toiminnan arviointiin. Tommi Pesonen ja Viivi Missonen toimivat Kiinteistö Oy Kettulan hallituksen jäseninä.

Tarkastuslautakunta kokoontui syksyllä 2021 sekä talvella ja keväällä 2022 tilikauden 2021 arviointia varten 12 kertaa.

Vuoden 2021 aikana toimi myös edelliselle valtuustokaudelle 2017–2021 valittu tarkastuslautakunta, joka kokoontui talvella ja keväällä 2021 yhteensä 13 kertaa.

Kunnan tilikauden 2021 tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Minna Ainasvuori.

Tarkastuslautakunta on laatinut toimikaudelleen arviointisuunnitelman ja vuosittaisen työohjelman, joiden mukaisesti arviointikohteet on pääasiassa kohdistettu.

Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut säännöllisesti kunnan johtoa koko kunnan ja lautakuntien tavoitteiden toteutumisesta, kunnan talouden tilanteesta ja muista ajankohtaisista asioista. Tarkastuslautakunnan kokoukseen kutsutuille on toimitettu etukäteen arviointilomake, jossa on kysytty mm. tavoitteiden toteutumisesta ja ao. toiminnan tuloksellisuuden liittyvistä asioista.

Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista kunnanhallituksen ja lautakuntien laatimien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen pohjalta. Lautakunta on lisäksi tutustunut toimielinten tekemiin päätöksiin.

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain 84 §:n mukaan laissa todettujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa. Ilmoitusvelvollisuus astui voimaan uuden valtuustokauden alusta lähtien.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Tarkastuslautakunta käsitteli tehtävänsä mukaisesti muutokset sidonnaisuuksissa ja saattoi sidonnaisuusrekisterin valtuustolle tiedoksi.

3. Talouden arviointi ja toimintakertomus

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat

Valtuustoon nähden sitovia eriä käyttötalousosassa on bruttomäärärahat (toimintamenot) – ja tuloarviot (toimintatuotot). Sitovia eriä ei saa ylittää ilman valtuuston lupaa eikä käyttää muuhun kuin nimikkeen mukaiseen tarkoitukseen. Valtuustoon nähden sitovia kokonaisuuksia ovat hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta, kunnan avustus liikelaitokselle, elinvoiman ja kestävän kasvun lautakunta sekä kunnanhallitus/tukipalvelut. Lisäksi sitovuustaso koskee vaalien ja tarkastuslautakunnan toimintaa. Toimielimille myönnetty kokonaismääräraha on käytettävissä näiden kokonaisuuksien sisällä.

Olenneiseksi katsottavia määrärahojen ylityksiä tai tuloarvioiden alituksia ei toteutunut

lopulliseen muutettuun talousarvioon nähden. Kunnan tasolla käyttötalouden toimintamenot olivat 96,9 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion n. 1 milj. eurolla. Ylitykseen vaikutti merkittävästi Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alijäämän kattamiseksi tehty pakollinen varaus. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintamenot kasvoivat noin 7,1 %.

Kunnanhallituksen toimintamenot ylittyivät talousarvioon nähden n. 185 tuhatta euroa (2 %) ja toimintatuotot ylittyivät 162 tuhatta euroa (2 %). Euromääräisesti suurimpia poikkeamia tulosaluetasolla olivat esimerkiksi kiinteistötoimen ja siivouksen toimintamenojen ylitys 223 tuhatta euroa (6 %), mikä johtui Mäkelänmäen kouluhankkeen muuttamisesta leasingrahoituksen piiriin.

Keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan toimintamenot toteutuivat euromääräisesti lähes muutetun talousarvion mukaisesti. Tarkastuslautakunnan alkuperäisen talousarvion mukainen määräraha oli 28 tuhatta euroa. Uusi tarkastuslautakunta joutui tekemään muutostalousarvioehdotuksen valtuustolle, koska määrärahaa oli käytetty edellisen tarkastuslautakunnan kaudella 47,5 tuhatta euroa. Valtuusto myönsi lisämäärärahaa syksyllä 30 tuhatta euroa. Uusi määräraha on n. 207 % enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa oli.

Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunnan toimintamenot alittivat talousarvion 359 tuhatta euroa (-1,5 %) ja toimintatuotot ylittyivät 209 tuhatta euroa. Suurimpia euromääräisiä toimintamenojen poikkeamia palvelualueetasolla olivat kulttuuri ja nuorisopalveluiden talousarvioalitus 166 tuhatta euroa ja Liikkuva Muurame -hankkeen talousarvion alitus 142 tuhatta euroa johtuen pitkälti koronaepidemiasta. Perusopetuksen toimintamenot ylittyivät 57 tuhatta euroa (0,5 %) koronatilanteen johdosta kasvaneiden sijaisten palkkauskustannusten kasvusta.

Elinvoiman ja kestävän kasvun lautakunnan toimintamenot ylittivät talousarvion 123

tuhatta euroa (2,6 %) ja toimintatuotot toteutuivat n. 597 tuhatta (18,8 %) talousarviota parempina. Suurimpia toimintamenojen poikkeamia olivat mm. infra ja mittauspalveluiden talousarvion alittuminen 53 tuhatta euroa ja vesihuoltoliikelaitoksen toimintamenojen ylitys 152 tuhatta euroa. Vesihuoltoliikelaitoksen menojen ylitykseen vaikutti iso vesivuoto. Maankäytön ja elinkeinojen toimintatuotot ylittivät talousarvion n. 428 tuhannella eurolla.

Kunnan avustus **Muuramen Hyvinvointi-liikelaitokselle** toteutui talousarvion mukaisesti. Muuramen Hyvinvointi-liikelaitoksen talousarvio oli 281 tuhatta euroa alijäämäinen, mutta toteutui lopulta 663 tuhatta euroa ylijäämäisenä. Ylijäämäisen tuloksen muodostumiseen vaikutti mm. maksutulojen ennakoitua parempi kertymä ja valtion korona-avustus. Liikelaitoksen oli tarkoitus saada joko kunnan avustuksen korotus tai korona-avustusta valtiolta, mutta nämä molemmat tuloerät ohjautuivat liikelaitokselle.

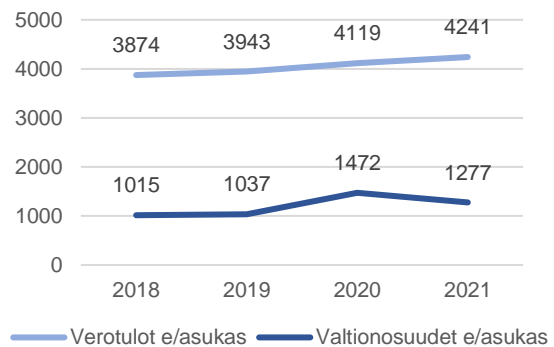
Tilinpäätöksessä ei ole eritelty liikelaitoksen eri palvelualueiden talousarvion ylityksiä tai alituksia, koska valtuustoon nähden sitovaa oli vain kunnan avustus.

Kunnan talousarvion toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 2,9 milj. eurolla ollen noin 45,5 milj. euroa. Muutos edelliseen vuoteen nähden oli lähes 3,4 milj. euroa. Muutokseen vaikutti olennaisesti koronatukien käsittely kirjanpidossa. Tuet ja avustukset toteutuivat 1,6 milj. euroa talousarviota suurempina. Toimintamenoista suurimpia poikkeamia olivat palvelujen ostojen talousarvion ylitys 1,5 milj. euroa ja henkilöstömenojen ta-alitus 756 tuhatta euroa.

Vuonna 2021 kunnallisveroprosentti oli ennallaan 19,5 %. Verotulot 44,2 milj. euroa toteutuivat 1,5 milj. euroa talousarviota suurempina ja edelliseen vuoteen verrattuna verotulojen kasvu oli n. 1,96 milj. euroa (4,6 %). Kunnallisverotuloja kertyi kertomusvuonna noin 38,8 milj. euroa (2020: 38,1 milj. euroa). Kiinteistöveron tuotto oli 2,4 milj. euroa, mikä on

hieman edellisvuotta enemmän. Yhteisöveron tuotto kasvoi edelliseen vuoteen verraten n. 1 milj. euroa ja oli 3,0 milj. euroa. Vuonna 2021 verotulot nousivat noin 122 euroa/asukas vuoteen 2020 verrattuna.

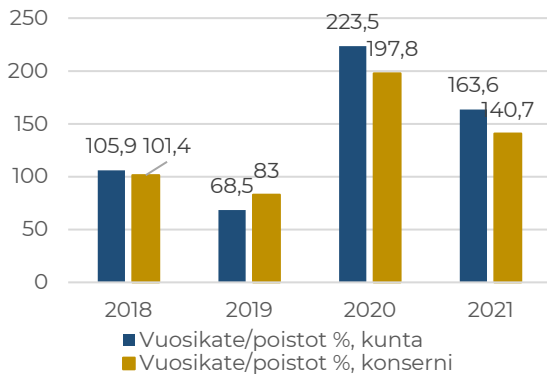
Vuoden 2021 talousarviossa valtionosuuksia ennakoitiin saatavan n. 14,3 milj. euroa. Kuitenkin valtionosuuksien kertymä oli 13,3 milj. euroa, kun vuonna 2020 valtionosuudet olivat 15,1 milj. euroa. Valtio kompensoi vuonna 2021 terveydenhuollolle koronapandemiasta aiheutuneet kustannukset aiheuttamisperiaatteella, mutta toisin kuin vuonna 2020, koronakorvaukset kirjattiin valtionavustuksien sijaan suoraan toiminnan avustuksiin. Tämä vaikuttaa vuoden 2020 ja 2021 valtionavustusten vertailukelpoisuuteen.

Kuvio 1 Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys (huom. korona-avustusten käsittely)

Vuosikate (ml. liikelaitokset) oli 6,7 milj. euroa (vuonna 2020: 9,0 milj. euroa). Kunnan tulorahoituksen riittävyttä voidaan mitata muun muassa suhteuttamalla vuosikate poistoihin. Tunnusluvun ollessa vähintään 100 %, voidaan tulorahoitusta pitää riittävänä, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Vuosikatteella katettiin vuonna 2021 163 % poistoista (vuonna 2020: 224 %). Tunnusluvulla mitattuna Muuramen tulorahoitus riittää kattamaan nykyisen investointitason mukaiset poistot. Ainoastaan vuonna 2019 ei

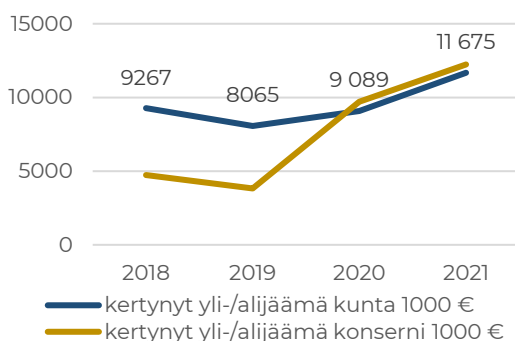
emokunnan eikä kuntakonsernin tulorahoitus ei riittänyt kattamaan poistoja.

Kuvio 2 Tulorahoituksen riittävyys 2018–2021

Tilikauden 2021 tulos oli positiivinen sekä kunnan että konsernin osalta. Kunnan tilinpäätöksessä tilikauden ylijäämä oli 2,6 milj. euroa ja konsernissa 2,8 milj. euroa. Kunnan ja kuntakonsernin kertyneen yli-/alijäämän kehitys on kuvattu seuraavassa olevassa kaaviossa.

Kunnan taseeseen tilikaudella 2021 kertynyt ylijäämää 11,7 milj. euroa ja konsernilla 12,2 milj. euroa.

Kuvio 3 Kertyneet ylijäämät 2018-2021

Rahoitusosa ja investointien toteutuminen

Investointimenot (ml. liikelaitos), 5,2 milj. euroa, alitti muutetun talousarvion n. 1,1 milj. eurolla. Investointimenojen alittumiseen vaikutti Mäkelänmäen kouluinvestoinnin toteuttaminen leasing-mallilla, kun talousarviossa oli varauduttu rakentamaan koulu kunnan omaan taseeseen. Toiminnan ja investointien

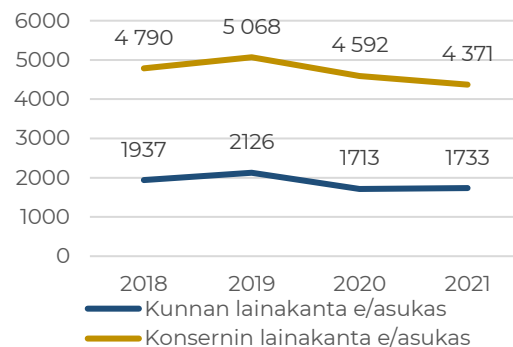
rahavirta toteutui kokonaisuudessaan 2,5 milj. euroa positiivisena.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli vuonna 2021 noin 8,8 miljoonaa euroa positiivinen (2020: 6,4 milj. euroa). Positiivinen tunnusluku tarkoittaa, että kunnan investointien omarahoitusvaatimus täyttyy.

Merkittävin investointi tilikaudella oli yllä mainitun Mäkelänmäen uuden alakoulun rakentaminen, joka aloitettiin toukokuussa 2021. Hankkeen rakennuskustannukset ovat 16 milj. euroa. Isolahden päiväkotit valmistui toukokuussa 2021 ja Kinkomaan koulun laajennus syyskuussa 2021. Isolahden päiväkodin kokonaiskustannus oli n. 1,9 milj. euroa ja Kinkomaan hankkeen 2,2 milj. euroa.

Merkittäviä talousarvion ylityksiä ei investointien kokonaisuuden osalta tilikaudella ollut. Ainoastaan kunnanhallituksen investoinnit ylittivät talousarvion investointimenot 241 tuhannella eurolla, mikä johtui Riihivuoren pohjoisrinteen kaupan siirtymisestä vuoden 2021 puolelle.

Pitkäaikaisten lainoja (ml. liikelaitos) ei nostettu tilikaudella. Pitkäaikaisten lainojen lyhenne oli 1,0 milj. euroa. Lyhytaikaisia lainoja nostettiin 1,5 milj. euroa. Kunnan lainakanta oli tilinpäätöksessä 4371 euroa/asukas, kun se vuonna 2020 oli 4592 euroa/asukas.

Kuvio 4 Lainakannan kehitys 2018-2021

Kunnan (ml. liikelaitokset) vakavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä kuvaava omavaraisuusaste pysyi edellisvuoden tasolla ollen 54,7 % jatkoi. Kuntataloudessa yleisesti hyvänä omavaraisuusasteena on pidetty 70 % tasoa, kun taas alle 50 %:n taso merkitsee voimakasta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuusaste pysyi myöskin edellisen vuoden tasolla ja oli 41,6 %. Tunnusluku ilmaisee, paljonko kunnan yhden vuoden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

MÄÄRÄRAHAT, 1000 €	Alkup. TA	Muutettu TA	Toteuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	34	43	47	4
Tarkastuslautakunta	28	58	59	1
Kunnanhallitus	8 317	8 487	8 716	229
HYPAlautakunta	24 321	24 534	24 175	-359
Avustus liikelaitokselle	26 471	27 771	27 771	0
ELK-lautakunta	4 062	4 512	4 606	94

Taulukko 1 Määrärahojen toteutuminen pl. valmistus omaan käyttöön (1000 euroa)

TULOARVIOT, 1000 €	Alkup. TA	Muutettu TA	Toteuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	0	9	11	2
Tarkastuslautakunta				
Kunnanhallitus	7 442	7 442	7 604	162
HYPAlautakunta	1 536	1 536	1 745	209
Avustus liikelaitokselle				
ELK-lautakunta	3 171	3 171	3 768	597

Taulukko 2 Tuloarvioiden toteutuminen pl. valmistus omaan käyttöön (1000 euroa)

Arvio toimintakertomuksen laadusta, luotavuudesta ja kehittämistarpeista

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu olennaisilta osin siitä annettujen ohjeiden mukaisesti. Toimintakertomus sisältää tiedot, jotka on esitetty kunnan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevassa kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa. Tilintarkastajat eivät ole todenneet olennaista huomautettavaa tilinpäätöksestä.

Tarkastuslautakunta on ymmärtänyt, että kunnan kirjanpito on ollut hyvin työllistetty viime aikoina. Tähän vaikuttaa muun muassa kuntien raportointivelvoitteen muuttuminen siten, että raportointia Valtiokonttorille tehdään kvartaaleittain.

Arviointikertomusta kirjoitettaessa kunnan uuden strategian valmistelu oli loppusuoralla. Uusi strategia viitoittaa uuden kunnan visiota, jolloin soten ja pelastustoimen järjestämisvastuu on siirretty kunnilta hyvinvointialueille. Uudessa strategiassa tuleekin ottaa huomioon Muuramen tulevaisuuden toimintaedellytykset ja muuttuva toimintaympäristö. **Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että strategiaprosessi on ollut hyvin osallistava ja sen laadinnassa on otettu huomioon sekä valtuutettujen että henkilöstön näkemyksiä. Myös kuntalaisille on annettu mahdollisuus vaikuttaa vastaamalla kyselyyn.**

4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

- Liikkuva Muurame -toiminta

4.1 Strategian toteuttaminen

Toimintavuosi 2021 oli Muuramen kuntastrategian 2016–2021 viimeinen vuosi. Kuntastrategia jakautuu kahteen keskeiseen painopisteeseen, jotka ovat:

1. Elinvoima ja kestävä kasvu sekä
2. Hyvinvointi ja palvelut

Lisäksi kaiken toiminnan pohjaksi on valittu viisi läpileikkaavaa teemaa, jotka näkyvät kunnan kaikessa toiminnassa:

- Tasapainoinen talous;
- Muuntautumiskykyinen ja kokeileva organisaatio;
- Uuden teknologian hyödyntäminen;
- Vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva kuntalainen sekä

Menneestä strategiasta jää erityisesti mieleen Liikkuva Muurame -toiminta, joka on tarkastuslautakunnan mielestä osuva slogan ja kuvastaa kunnan elinvoimaisuutta ja energisyyttä.

Uuden strategian laatiminen on aloitettu valtuustokauden vaihduttua elokuussa 2021. Uuden strategian on määrä tulla valtuuston päätöksentekoon 20.6.2022.

Osana uuden strategian valmistelua tehtiin selvitys Muuramen toimintaympäristön nykytilasta ja tulevaisuuden kehitysnäkymistä. Kuntatalouden, väestökehityksen, elinkeinojen kehittymisen ja palvelutyytyväisyyden näkökulmasta Muuramen tilanne on hyvä.

4.2 Valtuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksella käyttämä arviointiasteikko on

Tavoite toteutui
Tavoite toteutui osittain
Tavoite ei toteutunut
Tavoitteen toteutumista ei voitu arvioida

Keskusvaalilautakunta

Tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio toteumasta	
Äänestysaktiivisuuden säilyttäminen tai parantaminen edellisistä vastaavista vaaleista.	Tavoite ei toteutunut. Koronapandemia vaikuttanut äänestysaktiivisuuteen.	
Pohjautuu strategiassa asetettuun tavoitteeseen Vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva kuntalainen		

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

Sähköisen äänioikeusrekisterin ja tulosohjelman käyttöönotto varsinaisen vaalipäivän äänestyksessä.	Tavoite toteutui.	
---	-------------------	--

Kunnanhallitus

Asioiden nopea, huolellinen ja ajantasainen vireille tulo ja päätöksenteko.	Tavoite toteutui.	
Sähköisten asiointipalveluiden lisääminen	Tavoite toteutui osittain. Sähköisiä, kuntalaisia palvelevia asiointimuotoja tulee edelleen kehittää.	

Avustukset ja muu yleishallinto

Turvataan yhdistysten toimintaedellytyksiä kansalaistoiminnan avustusten muodossa	Tavoite ei toteutunut. Koronapandemia vaikutti yhdistysten toimintaedellytyksiin.	
Järjestetään Muurame100-juhla vuoteen liittyviä tapahtumia	Tavoite toteutui. Mm. 100 v juhla järjestettiin ja joitakin muita juhluvuoden tapahtumia pystyttiin toteuttamaan koronavuodesta huolimatta hyödyntäen myös digitaalisia kanavia.	

Kiinteistötoimi

Kustannusten optimointi palvelu- ja laatutaso säilyttäen	Tavoitteen toteutumista ei voitu arvioida raportoinnin epäselvyydestä johtuen. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota toteutuksen raportointiin.	
Selvitetään ja toteutetaan kunnan kiinteistöomaisuuden hallinnan kokonaistarkastelu	Tavoite ei toteutunut.	

Keskuskeittiö

Kouluruokailuun osallistuvien oppilaiden osuuden lisääminen	Tavoitteen toteutumista asetetulla mittarilla ei voida arvioida, sillä mittarin toteutumista ei ole mitattu. Valmistetun kokonaisuuden määrä kasvanut. Tarkastuslautakunnan mielestä olisi tarpeen arvioida, onko kouluruokailuun osallistuvien määrä oikea tavoite vai tulisiko ennemminkin tavoitella hävikkiruuan vähentämistä.	
Tuotetaan ruokapalvelut kustannustehokkaasti	Tavoite ei toteutunut, johtuen ulkopuolisista tekijöistä (korona ja ruuan hinnan kasvu).	

Seutu- ja alueyhteistyö

Aktiivinen rooli seutuyhteistyössä	Tavoite toteutui.	
------------------------------------	-------------------	--

Pyritään saamaan kunnan edustaja kunnan kan- nalta keskeisiin toimieliimiin	Tavoite toteutui.	
--	-------------------	--

Hyvinvoinnin ja palveluiden lautakunta

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että hypa-lautakunnan tavoitteiden toteutuminen oli tilinpäätöskirjan perusteella hyvin haastavaa. Tarkastuslautakunta suosittelee, että raportoitaessa tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisesta, kiinnitetään erityistä huomiota selvityksen selkeyteen. Valtuutettujen ja tarkastuslautakunnan tulee voida tehdä johtopäätökset tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksen perusteella.

Tehokas ennaltaehkäisy, ja hyvinvoinnin sekä elämänlaadun edistäminen	Tavoite ei toteutunut. Tehokas ennaltaeh- käisy ei toteutunut koronapandemiasta johtuen.	
Joustavat, oikea-aikaiset ja vaikuttavat palvelut sujuvan arjen turvaamiseksi	Tavoite toteutui. Onnistuttiin vallitseviin olosuhteisiin nähden.	
Oppimisympäristöjen kehittäminen ja osaami- sen hyödyntäminen	Tavoite toteutui suunnitellusti.	

Muuramen hyvinvointi-liikelaitos

Liikelaitoksen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu tilinpäätöksessä lähinnä talousarvion toimenpiteitä, eikä sitä, miten tavoitteet ovat toteutuneet. Tämän vuoksi tavoitteiden toteutumisen arviointi on haastavaa. Tarkastuslautakunta suosittelee, että liikelaitoksen johtokunnan pöytäkirjoihin dokumentoitaisiin johtokunnan talouden ja toiminnan seuranta. Tarkastuslautakunnan ymmärryksen mukaan johtokunnassa on käsitelty toiminnan ja talouden kehitystä, mutta asiaa ei ole dokumentoitu.

Tehokas ennaltaehkäisy, ja hyvinvoinnin sekä elämänlaadun edistäminen	Tilinpäätöksessä on raportoitu: ”Panoste- taan ennaltaehkäiseviin palveluihin. Pal- veluja kehitetään ja tuotetaan asukasläh- töisesti.”	
Joustavat, oikea-aikaiset ja vaikuttavat palvelut sujuvan arjen turvaamiseksi		

Elinvoiman ja kestävän kasvun lautakunta

Keski-Suomen kasvavin ja elinvoimaisin yritys- kunta	Toteutui osittain. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota mittareiden ja erityi- sesti tavoitetason asettamiseen.	
Elinvoiman kehittäminen maankäytöllisin kei- noin	Toteutui. Kaavoitusta hidasti kehittämis- johtajan viran täyttäminen.	
Yritysten edellytysten luominen	Toteutui osittain. Uusia liiketontteja ei kaavoitettu.	
Liikkumaan kannustava arkiympäristö	Toteutui osittain. Uusia alueita ei ole han- kittu virkistyskäyttöön tai kaavoitettu va- paa-ajantoimintoihin.	

Häiriötön vesihuolto	Ei toteutunut. Tilinpäätöksessä on todettu, että häiriömääriä ei voida todeta, koska niitä ei tilastoida. Tarkastuslautakunnan mielestä häiriöiden tilastointi on edellytys riittävälle riskienhallinnalle ja häiriöttömälle toiminnalle.	
Talusveden laadun ja riittävyyden turvaaminen	Toteutui. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että veden riittävyyden turvaamiseksi on laadittu varautumissuunnitelma.	

Eriytetty vesihuolto

Vesihuollon tavoitteiden toteumasarakkeessa tilinpäätöskirjassa on esitetty tavoitteiden osalta talousarvion sarakkeen ”toimenpiteet” tiedot. Tavoitteiden toteutumisesta ei siis ole annettu selvitystä. Tarkastuslautakunta on tämän vuoksi arvioinut tavoitteiden toteutumista muun tiedon valossa.

Vesilaitos tuottaa STM:n asetuksen mukaista talousvettä ja hoitaa jätevedet ympäristöystävällisesti.	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Ei raportoitu veden laadun tuloksista.	
Vesihuoltolaitoksen tulee toimia kannattavasti.	Toteutui osittain. Tilikauden tulos alijäämäinen n. -235 500 €. Tilikauden tulokseen vaikutti mm. vahingot ja häiriökorjaukset. Laskutetun veden määrä kasvoi hieman edellisestä vuodesta ollen 0,52 M€.	
Häiriötön vesihuolto	Tavoite ei toteutunut. Vesihuollossa ollut häiriöitä.	
Talusveden laadun ja riittävyyden turvaaminen	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Ei raportointia verkostoveden analyysituloksista.	

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteiden asetantaan, mitattavuuteen ja raportointiin. Näistä puutteista johtuen toimintakertomuksessa esitetyn perusteella on osittain haastavaa, ellei mahdotonta arvioida tavoitteiden toteutumista. Tavoitteille asetettu mittari ei useinkaan sisällä tavoitetasoa, jonka avulla tavoitteiden toteutumista voitaisiin arvioida. Vaikka tavoitteelle olisi asetettu mittari, sille ei usein ole asetettu tavoitetasoa.

4.3 Tarkastuslautakunnan huomioita vuonna 2021 tehdyistä toimenpiteistä, joiden voidaan katsoa edistävän kunnan tuloksellista toimintaa

Tarkastuslautakunta on koennut alle tuloksellisuuden kannalta positiivisia sekä edelleen kehitettäviä asioita.

Tarkastuslautakunnan huomioita

- ✓ Lähdeettäessä uuteen valtuustokauteen oli tunnistettu tilapäisen valiokunnan toimesta kehitettävää hallinnollisissa prosesseissa ja luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden vuorovaikutuksessa. Syksyn ja talven aikana on tehty toimenpiteitä ja aktiivinen kehittäminen tilanteen parantamiseksi on aloitettu ja osin jo toteutettu.
- ✓ Koronapandemian jatkuminen on kuormittanut kunnan henkilöstöä ja johtoa, mutta tästä huolimatta toimintaa on kehitetty ja palveluiden saatavuus on pysynyt riittävänä.
- ✓ Hallinnon rekrytoinneissa on onnistuttu, joka antaa hyvät mahdollisuudet toiminnan edelleen kehittämiseen.
- ✓ Väestönkasvu kehittyi myönteisesti ja oli Keski-Suomen voimakkainta (+179 henkilöä).

4.4 Tarkastuslautakunnan huomioita kehitettävistä asioista vuoden 2021 arvioinnin perusteella**Tarkastuslautakunnan huomioita**

- ✓ Yritystonttien riittävyys huolettaa tarkastuslautakuntaa. Kunnan elinvoiman kannalta on tärkeää, että erilaisia yritystontteja on riittävästi saatavilla.
- ✓ Tilinpäätöksen 2021 osoittamat ylijäämät ja ylijäämään verrattavissa oleva investointivaraus ovat yhteensä 12,7 Me. Kasvukunnassa tarvitaan talouden puskuria ja kertynyt ylijäämä antaa hyvät lähtökohdat kunnalle selviytyä velvoitteistaan ja investoinneistaan.

- ✓ Henkilöstökyselyä ei ole tehty.
- ✓ Viranhaltijoissa on ollut paljon vaihtuvuutta, joka muodostaa riskin tietojen siirtymisessä ja toiminnan jatkuvuudessa.
- ✓ Sairauspoissaolot ovat korkealla tasolla (20 htv per työntekijä). Sairauspoissaolojen syihin tulisi pureutua ja ryhtyä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

5. Kuntakonsernin arviointi

Kuntakonsernin osalta on toimintavuonna jatkettu edelleen konsernin kokonaistarkastelua, jossa selvitetään konsernirakenteen tarkoituksenmukaisuutta.

Muuramen Vuokra-asunnot Oy

Yhtiölle asetettiin neljä toiminnallista tai taloudellista tavoitetta. Tavoitteista puolen voidaan katsoa toteutuneen. Asukasmäärän kasvattamisessa ja käyttöastetavoitteessa (91%) ei onnistuttu. Vaihtuvuuden vähentämisessä sekä vuokrasaatavat/liikevaihto -tavoitteessa onnistuttiin.

Yhtiön toimintatuotot toteutuivat n. 500 tuhatta euroa talousarviota pienempinä ja toimintakulut n. 70 tuhatta arvioitua pienempinä.

Tarkastuslautakunnan mielestä asuntojen houkuttelevuuteen ja asukasviihtyvyyteen tulisi kiinnittää huomiota kunnan asuntotuotannon ja yhtiön tulevaisuuden kannalta.

Muuramen Lämpö Oy

Yhtiö tuottaa lämpöä (kaukolämpöä) asiakasyhtiöille, tuottaa kiinteistöhoitopalveluja

asiakasyhtiöille (huolto ja siivous), vuokraa tiloja sekä tuottaa hallinnollisia palveluja Muuramen Vuokra-asunnot Oy:lle ja Kiinteistö Oy Hakamuuramelle.

Yhtiölle on asetettu kolme tavoitetta talousarviossa 2021, mutta tavoitteiden toteutumista ei ole raportoitu tilinpäätöksessä 2021. Toiminnan talousarvion tunnuslukujen toteutumisesta on raportoitu.

Yhtiön liikevaihto toteutui hieman talousarviota pienempänä. Myös tulostavoitteesta jäätettiin ja tilikauden tulos oli 5 tuhatta euroa (ta 2021: 144 tuhatta euroa).

Kiinteistö Oy Muuramen Kettula

Yhtiön palvelusuunnitelmana on vuokrata omistamiaan asuntoja muuramelaisille syrjäytymisuhan alaisille tai syrjäytyneille, entisille tai nykyisille päihteiden käyttäjille ja muille henkilöille, joiden on vaikea saada muuta asuntoa.

Yhtiölle on asetettu talousarviossa 2021 tavoitteita, mutta tavoitteiden toteutumista ei ole raportoitu tilinpäätöksessä 2021.

Yhtiön tilikauden tulos toteutui n. 30 tuhatta talousarviota heikompana johtuen pääosin poistoista.

Asunto Oy Hakamuurame

Yhtiölle asetettiin kaksi tavoitetta talousarviossa 2021: ”Hyvä talous ja kilpailukykyiset vuokrat sekä kiinteistön ja asuntojen hyvä kunto”. Tavoittelle asetettiin mittarit: ”Käyttöaste 99 % ja vaihtuvuus < 15 %”. Käyttöastetavoitteeseen ei päästy käyttöasteen ollessa 88 %. Vaihtuvuus oli 12 %.

Kiinteistö Oy Muuramen Virastotie

Yhtiölle asetettiin talousarviossa yksi tavoite. Tavoitteena oli, että yhtiön tulot kattavat menot. Tavoite ei toteutunut tilikauden tuloksen ollessa n. -10 304 tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteiden selkeään esittämiseen ja toteutumien raportointiin myös konserniyhtiöiden osalta.

Lisäksi tarkastuslautakunta painottaa asetettujen tavoitteiden, mittareiden ja tavoitetason välisen suhteen tärkeyttä. Mittarit tulisi valita niin, että ne tosiasiallisesti kuvaavat asetetun tavoitteen toteutumista ja mittarille tulisi asettaa selkeä tavoitetaso, jonka avulla mittarin toteutumisen arviointi on mahdollista.

6. Henkilöstöasiat

Henkilöstön määrässä ei tapahtunut toimintavuonna merkittäviä muutoksia. Henkilöstömäärä vuoden lopussa oli 569 (2020: 567).

Henkilöstövuosien määrä kasvoi edelliseen vuoteen verraten 12 htv (2021: 559, 2020: 547), mikä johtui sairaspöissaolojen vähentymisestä edelliseen vuoteen verraten. Keskimäärin sairaspöissaoloja kertyi 20 kalenteripäivää/htv (2020: 21,2/htv). Sairaspöissaolojen suurin syy oli edelleen tuki- ja liikuntaelinsairaudet.

Vuonna 2020 sairaspöissaolojen keskimääräinen kertymä kunta-alalla oli 16,7 pv/htv, joten sairaspöissaoloja voidaan tähän nähden pitää keskimääräisinä tai hieman keskimääräistä korkeampana. Koronapandemiasta aiheutuneet pöissaolot rasittivat mm. opetustoimintaa sekä sosiaali- ja terveystalvueluita. MUHY-liikelaituksen sairaspöissaolot kasvoivat 668 kalenteripäivällä edelliseen vuoteen nähden ja olivat 24,1 pv/htv (2020: 18,6 pv/htv). Kasvua oli erityisesti lyhytaikaisissa pöissaoloissa.

Henkilöstömenot kokonaisuudessaan kasvoivat 5,8 % vuodesta 2020 ja olivat yhteensä 25,6 miljoonaa euroa (2020: 24,2 M€).

Suurin osa kunnan henkilöstöstä työskentelee perusopetuksen (160) ja varhaiskasvatuksen (111) parissa.

Tilapäisen valiokunnan raportin mukaan Muuramen henkilöstöstrategia on vuodelta 2005. Koko kunnan henkilöstön tilannetta on kartoitettu satunnaisesti henkilöstökyselyillä. Koko kunnan henkilöstön osalta työhyvinvointia on arvioitu viimeksi vuonna 2019. Muuramen Hyvinvointi -liikelaitoksessa toteutetaan henkilöstökysely vuosittain. Vuonna 2022 toteutetaan työhyvinvointikysely koko henkilöstölle. **Tarkastuslautakunta pitää vuosittaisia koko kuntaorganisaatiota koskevia työhyvinvointikyselyitä hyvänä toimintatapana.**

Talous- ja henkilöstöjohtajan toimenkuva muutettiin talousjohtajan tehtäväksi sekä vuoden 2021 talousarvioon varattiin määräraha henkilöstöpäällikön viran täyttämiseen, joka täytettiin keväällä 2021. Henkilöstöjohtamisen resurssin vahvistaminen mahdollistaa nykyistä paremmat resurssit henkilöstön osaamisen kehittämiseksi ja työhyvinvoinnin parantamiseksi.

Toimintavuonna on kiinnitetty erityistä huomiota hankintojen suorittamiseen ja tähän liittyvään henkilöstön kouluttamiseen. Toimintavuonna henkilöstölle hankittiin webinaari-koulutuspaketteja, joita hyödynnettiin uuden henkilöstöpäällikön koostaman koulutus suunnitelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunta painottaa henkilöstön tärkeyttä kuntaorganisaatiossa ja näkee, että henkilöstökysely tulisi järjestää vuosittain. Henkilöstökyselyn vastausten perusteella tulisi laatia konkreettinen suunnitelma kehityskohteista. Lisäksi tarkastuslautakunta pitää henkilöstön hyvinvointia ja työssäjaksamista tärkeänä osana henkilöstöriskin hallintaa.

Osassa kunnan toimintaa, kuten sosiaali- ja perhekeskuksessa työntekijöiden vaihtuvuus, rekrytointivaikkeudet ja poissaolot toivat haasteita palvelujen toteuttamiseen toimintavuonna.

7. Muut havainnot

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.11.2019 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja kunnanhallitus 21.12.2020 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia on suoritettu toimintavuonna vuoden 2020 tilinpäätökseen sisällytetyn selvityksen yhteydessä keväällä 2021. Tällöin suurimmiksi riskitekijöiksi nostettiin henkilöstöriskit, hankintatoimen kehittämistarpeet sekä koronapandemiaan liittyvät riskitekijät.

Henkilöstöriskiä ja henkilöstövajetta on pyritty paikkaamaan tehtävien jakamisella ja osaamisen siirtämisellä varahenkilöille. Lisäksi osaan tehtävistä on palkattu vakituisia varahenkilöitä. Riskiä sisältävät prosessit ja työtehtävät on jaettu useampaan vaiheeseen ja useamman henkilön vastuulle.

Tilinpäätöksen lisäksi lokakuussa valtuusto käsittelee riskienhallintakatsauksen, jossa nostettiin esille soteuudistuksesta johtuvat kuntatalouden kehittämispaineet, sairaanhoitopiirin ICT-investointien odotettua suuremmat kustannukset sekä sairaanhoitopiirin talouden tasapainottamisohjelman lykkäytymiseen liittyvä riski.

Sote-uudistukseen liittyvä toiminnan volyymin muutos ja sote-uudistuksesta johtuva tarve uudistaa Muuramen kuntaorganisaatiota muodostaa riskin, joka on tunnistettu ja huomioitu strategian valmistelussa.

Taloudellisena riskinä on viime aikoina korostunut korko- ja inflaatoriski, mikä vaikuttaa

tuleviin investointeihin. **Tarkastuslautakunta pitää uuden korkoympäristön sekä sote-uudistuksen taloudellisten vaikutusten huomiomista kunnan tulevaisuuden investointisuunnitelmissa tärkeänä.**

Vesilaitoksen toimintaan liittyvät erilaiset riskit tiedostettiin vuonna 2021 ja vesilaitoksessa käynnistettiin riskikartoituksen laadinta. **Tarkastuslautakunta painottaa häiriöttömän vesihuollon tärkeyttä kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta.**

Julkiset hankinnat ja tilapäinen valiokunta

KKV antoi Muuramen kunnalle huomautuksen hankintalain noudattamatta jättämisestä 22.10.2021. Huomautus koski kunnan maa-aines hankintoja vuosina 2020 ja 2021, joiden suuruus vuonna 2020 oli n. 700 tuhatta euroa ja vuonna 2021 n. 310 tuhatta euroa.

Julkisiin hankintoihin ja henkilöstön kouluttamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota toimintavuonna. Toimintavuonna käynnistettiin myös hankintaohjeen uusiminen.

Valtuusto perusti syksyllä 2020 tilapäisen valiokunnan selvittämään kunnan hallinnon ja päätöksenteon kokonaisuutta sekä tarkastustoimen tilaa. Valiokunnan työ valmistui keväällä 2021. Talousarvion ulkopuolisena tavoitteenasetteluna valtuuston hyväksyi maaliskuussa 2021 tilapäisen valiokunnan raportin ja sen sisältämät 21 kehittämiskohdetta. Toimenpidesuosituksukset koskivat mm. kunnan toiminnan organisointia, sisäistä valvontaa, toimintakulttuuria sekä tilintarkastusta.

Huhtikuussa 2021 päätettiin käynnistää vuoden 2022 loppuun saakka ulottuva toiminnan kehittämisohjelma, jonka avulla kunnan toimintaa ja hallintoa kehitetään tilapäisen valiokunnan toimenpide-esitysten pohjalta. Kehittämistoimenpiteet on joko toteutettu jo v. 2021 tai niiden valmistelu on ohjeistettu siten, että päätökset tehdään v. 2022 aikana.

Vuoden 2019 tilinpäätöksestä ja tarkastuslautakunnan toimintaa selvittäneen tilapäisen valiokunnan raporttia koskevasta päätöksestä tehdyt valitukset hallinto-oikeudelle eivät joutaneet päätösten muuttamiseen, vaan kunnallisvalitukset hylättiin.

Tilapäisen valiokunnan raportin mukaan Muuramen kunnassa ei ole raportin laadinta-ajankohtaan mennessä laadittu lainmukaisesti vuosittain henkilöstö- ja koulutussuunnitelmia (laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa). Myöskään terveydenhuoltolain mukaista valtuustokauden hyvinvointikertomusta ei ollut käsitelty valtuustossa.

Raportin jälkeen lakisääteiset suunnitelmat päivitettiin ja hyvinvointikertomus hyväksyttiin kesäkuussa 2021 ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä henkilöstö- ja koulutus-suunnitelma joulukuussa 2021. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lakisääteiset suunnitelmat laaditaan, päivitetään ja niitä noudatetaan osana kunnan toimintaa.**

Sote-uudistus

Sosiaali- ja terveystalvet ja pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueen järjestettäväksi 1.1.2023 alkaen. Toimintavuonna valmistaututtiin uudistukseen tekemällä muun muassa siirtyvää henkilöstöön, kiinteistöihin, irtaimeen omaisuuteen sekä sopimuksiin liittyviä kartoituksia, sekä muuta liikkeen luovutukseen liittyvää esivalmistelua hyvinvointialueelle perustetun väliaikaisen toimielimen ohjaamana.

Sote-uudistus vaikuttaa kunnan toimintaan ja toiminnan organisointiin. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksia kunnan lähitulevaisuuteen selvitetään ja varaudutaan tarvittaviin muutoksiin ja uudistuksiin, joita soten siirrettyä tulee tehdä organisaatiossa.**

8. Tarkastuslautakunnan esitys tilinpäätöksen hyväksymisestä

Tarkastuslautakunta toteaa, että Muuramen kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu pääosin asianmukaisesti sekä toiminnalliset tavoitteet on olennaisilta osin saavutettu, vaikka kunnan toimintaa kuormitti koronapandemia jo toista vuotta. Taloudellisiin tavoitteisiin päästiin kokonaisuudessaan hyvin.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnanhallituksen 28.3.2022 käsittelemä tilinpäätös (sisältäen toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisen, tilinpäätöslaskelmat, tilinpäätöksen liitetiedot ja liikelaitoksen tilinpäätöksen) antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnasta ja taloudesta.

9. Arviointikertomuksen hyväksyminen

Muuramessa 8.6.2022

Tarkastuslautakunta

Tommi Lahtinen
puheenjohtaja

Janne Andersin
varapuheenjohtaja

Essi Toivonen
jäsen

Viivi Missonen
jäsen

Niko Oksa
jäsen

Kannen kuva (Tommi Lahtinen): Keväinen Muuratjärvi
Takakannen kuva (Tiia Lahtinen): Isolahden päiväkoti